

בס"ד

לעומקו של מקרא

דברי עומק בפרשת השבוע

ערש"ק

שמייני-פרה

מברכין חדש ניסן

ה'תשפ"ב

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

ובהיות וְאֵיל לְעֵלָה מוטעם במירכא
טיפחא, והטיפחא כעין הפסקה קלה,
ואינה בהכרח נסמכת למילה תְּמִימָם,
וכביכול התמימים היא מילה בפני
עצמה, וכה תְּדַרְשׁ: תְּמִימָם וְהִקְרַב
לְפָנַי ה'.

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות
לטל': 052-7675895
גור-אריה צור
מודיעין עילית
ניתן להצטרף לתפוצת מייל
דוא"ל: leshem895@gmail.com

ובזה נרמז שיקריב היום בניו
התמימים לפני ה'. ועוד רמז הכתוב
שהיו הנקרבים שנים מתוך הארבעה,
שכן תמימם כתיב חסר יו"ד. לשון
רבים אך רק קְצֻצִים. לכן אמר הכתוב
וַיְהִי, לשון צער. ובלאו הכי נמי
מיעוט רבים שנים, רק ירמוז הכתוב
שהשנים שמדובר בהם הם התמימים
והשלמים מבין הארבעה, כפי שיבואר.

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי

(ט,א)

יש לשאול, הרי יום של שמחה
היה, ונטל עשר עטרות, ולכאורה היה
מתאים יותר לומר וְהָיָה ביום השמיני,
שזה לשון שמחה, ולא וַיְהִי שזה לשון
צער. ועוד נאמר בהמשך (ט,ב),
וַיֹּאמֶר אֶל-אַהֲרֹן קַח-לְךָ עֵגֶל בֶּן-בְּקָר
לְהַטָּאת וְאֵיל לְעֵלָה תְּמִימָם וְהִקְרַב
לְפָנַי ה', ומובא ברש"י שהודיע לו
בזה שמכפר לו על עוון העגל. ואין
שמחה כיום הכפרה.

***

וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל-פָּנָי
אֶהָל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָל-הָעֵדָה
וַיַּעֲמְדוּ לְפָנַי ה' (ה,ט)

וַיִּקְחוּ וַיִּקְרְבוּ. יש ליתן טעם
לכפילויות שבפסוקים. וַיִּקְרְבוּ וַיַּעֲמְדוּ,
קרוב ועשה, וְעָשָׂה וכפר, ויקרב
וישחט, ויקריבו ויתן, וכן לקמן (ט,יב)

ולעומקו של מקרא יש לומר מדוע
פתח במלת צער וַיְהִי, שרמז לו כאן
על מות שני בניו, שנאמר תְּמִימָם
וְהִקְרַב לְפָנַי ה'.

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

במשה ואהרן נאמר **ויצאו ויברכו** וסמך ליה **וירא כבוד ה' וגו'**. שויצאו זו היתה ההכנה לויברכו.

וימציאו בני אהרן אליו את הדם וגו', ואת העלה המציאו אליו וגו', ועוד כהנה וכהנה.

ועל פי הדברים האלה יתבאר הנאמר [ויקרא י, ג'] **בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ**. שיתקדש שמי על מי שמתקרב ועל ידי כך מזמן עצמו למצוה ולקדושה. שכן בקרובי, לשון התקרבות. במתקרבים אלי ומזמנים עצמם לפני, בהם אקדש.

וכעין מה שהורונו להתקרב ג' צעדים למקום שבו אנו עומדים להתפלל תפילת העמידה. שעל ידי ג' צעדים אלו אנו מזמנים את עצמנו לגשת אל הקדש.

וכן כתיב [בסוף הפסוק הנ"ל] **וַיִּדְם אֶהָרֶן**. שזימן עצמו לקדושה על ידי הדממה. ועל כל הנ"ל רצה לומר, שהזימון למצוה הוא חלק בלתי נפרד מהמצוה עצמה וגורם לגילוי השכינה במצוה זו.

ועוד יש לומר שזה היסוד לברכה שתקנו רבותינו לברך עובר לעשייתה, לפני עשיית המצוה, שעל ידי הברכה

ולעומקו של מקרא נראה לומר כי כל אלו הם כינויים של זימון למצוה. לומר לך שכדי להביא לגילוי שכינה ככתוב כי היום ה' נראה אליכם (ט, ד') צריך לזמן עצמו לכך.

ואילו אצל נדב ואביהוא לא מפורש שזימנו עצמם, שלא נאמר ויקרבו ויקחו, אלא ויקחו איש מחתתו ויתנו בהן אש. והיה מה שהיה וכו' ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וגו'.

ולעומקו של מקרא ועל דרך הצח, יש לומר שבנוסף לשאר הטעמים שנקראה האש אשר הביאו אש זרה אשר לא צווה אותם, נקראה כך גם משום שלא היתה שם הכנה למצוה, ונראה כאילו גס לבו. ולעומת זאת, באהרון נאמר וישא את ידיו ויברכם. ולפיכך יש לומר שנשיאת הידים הכתובה אצל אהרן הכהן, מלבד היותו מצווה על כך, שימשה גם כזימון להשראת השכינה בברכת הכהן, וחלק בלתי נפרד ממנו. וכן

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

צו), ויחד הן **שבעה**, וכל אחד **בטעם אחר**. ואשר על כן ירמזון כולן על התיקון של הכהן בעולמות כנגד **שבע הספירות הק'**.

א. וַיִּשְׁתַּטּוּ. (ט, ח') הטעם **בְּתַבְרִי**. והוא לשון **שְׂבִיבָה**. תְּבַרָא בארמית. והוא כנגד ספירת **הגבורה**. וירמוז שבשחיטה זו **נשבר כוחו של המקטרג** במעשה העגל. וכפי שפירש רש"י (ט, ב') להודיע שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה.

ב. וַיִּשְׁתַּטּוּ. (ט, יב') מוטעם **בְּטַפְחָא**. והטפחא תרמוז לספירת **החסד**, ככתוב (ישעיה, מח) אָף יָדֵי יְסֻדָּה אֶרֶץ וַיְמִינֵי טַפְחָה שְׁמַיִם. ואין ימין אלא חסד. וכן למי שקורא לטיפחא **טרחא**, ירמוז לכך שחסד הוא דבר שצריך ל**טרוח** בעבורו, ככתוב **באברהם עמוד החסד** [בראשית, יח, ז'] וְאֵל-הַבְּקָר רָץ אֲבָרְהָם וְגו' וכן בבריאת העולם ככתוב לעיל **וַיְמִינֵי טַפְחָה שְׁמַיִם**, והרי אין טרחה לפניו, אלא על דרך **הצח** לימדנו הבורא ית' שצריך לטרוח בעבור **יראת שמים** כשם שצריך לטרוח בעבור **החסד**.

אדם מזמן עצמו לעשות מה שצוה עליו הבורא ית' לעשות.

ואשר על כן נאמר **וַיִּקְרְבוּ כָל-הָעֵדָה וַיַּעֲמְדוּ לְפָנָי ה'.** שעל ידי ההתקרבות זימנו עצמם לעמוד לפני ה'

***

דרשת

ירידת השפע

בהשתלשלות עשר הספירות

דרך עשר השחיטות

דרך כוס הישועות

ועשרים ושתים ושישים

האותיות

שבידיו של אהרון

ובשלשת הברכות

וַיִּקְרַב אֶהָרֹן אֶל-הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁתַּטּ אֶת-עֵגֶל הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר-לוֹ: (ט, ח')

בשימת לב, נאמרו ד' לשונות של **שחיטה** בפרשה זו, והן בנוסף לג' לשונות של **שחיטה** בפרשת צו, כמבואר שם (בלעומקו של מקרא לפר'

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

אֶת-שְׁעֵיר הַחֲטָאת אֲשֶׁר לְעֹם
וַיִּשְׁחָטְהוּ וַיִּחַטְּאֵהוּ כְּרֵאשׁוֹן (ט, טו).

ומאי כְּרֵאשׁוֹן פירש רש"י כעגל שלו.
וכוונתו לשחיטה א. בפרשה זו, שהיא
כדלעיל, בספירה של גבורה. ומודגשת
בכ' הדמיון, כְּרֵאשׁוֹן לומר לך שבכך
ניבחת המלכות, בגבורה.

ד. וַיִּשְׁחָט. (ט, יח) ומוטעמת בְּמִהְפֵּךְ.
לשון התהפכת, התהפכות. שעל ידי
כך התהפכו כל הזדונות לזכויות. והיא
כנגד ספירת התפארת.

והתפארת כנגד התורה הקדושה
שמהפכת את האדם ומעלה אותו מכף
חובה לכף זכות.

ולכן נקראים זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר
לְעֹם, שתחת היות להם פקידת העון,
נפקדו עתה בשלום, בינם לבין אביהם
שבשמים.

ככתוב וַיִּשְׁחָט אֶת-הַשּׁוֹר וְאֶת-הָאֵיל
זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לְעֹם וַיִּמְצְאוּ בְּנֵי
אֶהֱרֹן אֶת-הַדָּבָר אֲלֵיו וַיִּזְרְקוּהוּ עַל-
הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב.

נמצאנו למדים שד' שחיטות אלו הן
כנגד חסד, גבורה תפארת מלכות.

וכמובא בזה"ק פר פנחס דף רמ"ז
עמ' א אף יְדֵי יְסֻדָּה אֶרְצוּ, דָּא יִצְחָק.
וימיני טַפְחָה שְׁמַיִם, דָּא אַבְרָהָם.
דְּזַרְגִּין דְּלָהוֹן חֶסֶד וְפַחַד.

חסד כנ"ל ופחד כנגד יראת שמים
ככתוב בבראשית לא, מב' בדברי יעקב
ללבן: לֹלְכֵי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי כִּי עָתָה רִיַקֵּם
שְׁלַחְתָּנִי, וכוונתו שם באמרו פחד
יצחק למידת הגבורה ויראת שמים
באשר היה אלקים בעזרו.

לפיכך, שחיטה זו היא כנגד שמים
עליונים משם שפע החסד. ועוד,
ששחיטה זו מגעת למקום גבוה מאד,
כטפח מכסא הכבוד. שנאמר
"ותחסרהו מעט מאלקים".

והעֲלָה עצמה בשחיטה זו מוטעמת
באתנחתא, ככתוב, וַיִּשְׁחָט אֶת-הָעֵלָה
וַיִּמְצְאוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן אֵלָיו אֶת-הַדָּבָר
וַיִּזְרְקוּהוּ עַל-הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב, ואמאי
באתנחתא, שמונחת היא שם במקום
גבוה. ולזה יקרא חֶסֶד הַעוֹלָמוֹת.

ג. וַיִּשְׁחָטְהוּ. שחיטה זו מוטעמת
במִירְכָא. והיא לשון מלכות, רִיכָא.
ככתוב וַיִּקְרָב אֶת קַרְבֵּן הַעֵם וַיִּלָּח

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

ויחד הן כנגד שבע ספירות מחסד ועד המלכות הרומזות על התיקון של הכהן בעולמות כנגד שבע הספירות הק'.

ומה שלא הוציאן הכתוב לפי סדר הספירות, חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות, לרמז על עבודת הכהנים שהם כנגד עבודת המלאכים ב"רצוא ושוב".

ונוספים הם על ג' ספירות הק' כתר, חכמה, בינה, שהם כנגד ג' הברכות של הכהן יברכך, יאר, ישא, ויחד הם עשר ספירות הקדושות אשר כנגדן מתקן הכהן בעולמות עליונים: כציור הספירות בס' הק',

בשילוב שם השם

כמבואר:

כתר

י חכמה בינה ה

חסד ו גבורה

תפארת

נצח ו הוד

יסוד

ה

מלכות

ונוספים הם על ג' שחיטות שבמילואים, בפרשת צו, והן: (כמובא בלעומקו של מקרא פרשת צו):

הא' וַיִּשְׁחָט האמור בפר החטאת בטעם רביעי שהוא רביע כנגד ספירת הנצח, שנקודתה בשם ה' בקיריק, כרובץ תחת משאו. וכן תרגום רביע, רובץ.

הב' וַיִּשְׁחָט האמור באיל העולה בטעם אתנחתא. והיא כנגד ספירת ההוד שהיא כמונחת על גבי היסוד.

הג' וַיִּשְׁחָט האמור באיל המילואים בטעם שלשלת והיא כנגד ספירת היסוד שכן ספירת היסוד משתלשלת ועולה לה דרך כל הספירות והעולמות, כבריח התיכון עד הכתר העליון.

ואשר על כן נקודתה בשוריק, שהיא כנגד הו' שבשם הוי"ה המחברת בין ה' תחתונה לה' עליונה, כסולם המחבר בין המלכות בארץ עד ליה' חכמה ובינה וכתר עליון בשמי שמים עליונים. כמובא בשערי אורה לר' יוסף ג'יקיטאלי בשער ה'.

לעומקן של מקרא שמיני-פרה

ואני אברכם לישראל, דבר אחר, ואני אברכם, לכהנים.

והכי פירושו: ואני אברכם לכהנים, שכן תשכון היו"ד, השכינה הק' במעשי ידיהם. ואני אברכם לישראל, שהיא היו"ד של ישראל, המורה על השראת השכינה בישראל.

ועוד תרמוז היו"ד שבג'יו של אהרן הכהן, לשם השם בן כ"ב אותיות, הם המלאכים הק' היוצאים מברכת כהנים. כיצד: ידו כתיב. בגימטריא 20. והיו"ד הנוספת שבקריא במילוי אותיותיה י-ו-ד שהם גם 20 ובגימטריא קטנה 2. יחד הם 22, כנגד כ"ב אותיות של השם הק' היוצא מברכת כהנים:

והובאו בארוכה בקונטרס לעומקן של מקרא לפר' צו. והם: **אנקת"ם פסת"ם פספסי"ם די"ו נסי"ם**. והם כנגד ג' תיבות שבפסוק ראשון, יברכך י'הו'ה' וישמרך. ושתי תיבות שבפסוק שני. יאר י'הו'ה'. יחד 22 אותיות.

ואשר על כן כתיב וישא אהרן את- (ידו) ידיו אל העם ויברכם (ט,ט,כב)

פירש רש"י: ויברכם. ברכת כהנים, יברכך, יאר, ישא. והם כנגד ג' ספירות הק', כתר, חכמה, בינה, כנ"ל. ויחד עם שבע הספירות הנ"ל המרומזות בשבעה אופני השחיטה וטעמיהן, הרי בהן נשלמות העשר ספירות הק', כאמור לעיל.

ולכא מילתא דלא רמיזא באורייתא, שכן כתוב: **וישא אהרן את- (ידו) ידיו.** כתיב ידו וקריא יד'ו. בתוספת י'. ותרמוז היו"ד הנוספת

שבתיבה יג'ו לעשר ספירות הק', כנ"ל. וכן ירמזון עשר אצבעותיו של הכהן שבשתי ידיו על השכינה השורה על עם ישראל דרך השתלשלות ההוי"ה בעשר ספירות הק'.

ועוד יש לומר, שתרמוז היו"ד הנוספת שבתיבה יג'ו על הבטחה שהבטיח הקב"ה "ואני אברכם". (במדבר, ו,כז). וכדפירש רש"י שם:

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

תהלים נה, ט'] ולפקוח עיני המצפים
לגאולת ימין ה' עושה חיל.

**דָּלָה יוֹקְשִׁים וְקִבֵּץ נְפוּצִים סְמוּךְ
יְה מִפְּלִתָנוּ** בראשי תיבות הוא השם
הק' די"ו נסי"ם היוצא מן יא"ר
י'ה'ו'ה' [בחילוף אותיות]
והיא כנגד השגחת ה' בארץ ומעשי
נסיים, וכאמרו: האומר לעולמו די
יאמר די ולא עוד לצרותי, אדון
המעשים יַעֲשֶׂה לָנו נְסִיִּם. ובאמרו די
נסיים ירמוז לנסיים כפולים ומכופלים.

וּחֲמֵשֶׁת הַשְּׁמוֹת היוצאים מברכת
כהנים כנ"ל הם כנגד ה' ספירות
אחרונות של הורדת השפע, **תפארת,**
נצח הוד יסוד, המורידות השפע
למלכות. כדלהלן:

אנקתם שהיא כנגד התפילה, היא
כנגד התפארת,
פסתם כנגד נצח,
פספסים כתנת פסים הם בגדי ישע
כנגד הוד,

די"ו כנגד יסוד, והן אותיות יסוד
עם האות ס' של הנסיים, שהנסיים יתגלו
במלכות שָׁם תוקף עשיית הנסיים,
ואשר על כן הם משיקים זה לזה,
יסוד-מלכות.

ולפי שם קדוש זה יסדו את התפילה
המובאת בספרים [ברב הסידורים
בברכת כהנים שבמוסף לג' רגלים],
וכן בתקיעת שופר:

אֵל נָא קָרַב תְּשׁוּעַת מְצַפִּיָּה, בראשי
תיבות הוא השם הק' **אנקת"ם** היוצא
מן יברכ"ך [בחילוף אותיות] והיא
כנגד תפילה, כאמרו: אֵל נָא שְׁמַע
אֲנַקְתֶּם.

פְּחוּדֶיךָ סָר תּוֹצִיאֵם מִמְּאֶסְר,
בראשי תיבות הוא השם הק' **פסת"ם**
היוצא מן י'ה'ו'ה' [בחילוף אותיות]
והיא כנגד פרנסה וכלכלה, כאמרו:
אֵל נָא תֵן לָהֶם פִּיסַת פְּתָם.

פְּדֵה סוֹעִים פֶּתַח סוּמִים יְמִינֶךָ
מְצַפִּים, בראשי תיבות הוא השם הק'
פספסי"ם היוצא מן וישמר"ך
[בחילוף אותיות] והיא כנגד מלבושי
כבוד ככתונת הפסים של יוסף הצדיק,
וכאמרו: תֵּן לָהֶם מַלְבוּשֵׁי כְבוֹד
כְּכַתוֹנַת הַפְּסִים,

וירמוז בזה ליתן בגדי ישע לפדות את
הסועים הנרגשים והסוערים כרוח
סערה ונודדים בגלותם [על פי רש"י

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

ונאמר ג' פעמים **פרעה**, וירמוז לג' ברכות על ידי אהרן הכהן, שכן הסמיך הכתוב את המילה **פרעה** לאהרן שנאמר (שמות לב, כה) **כִּי-פָרְעָה אֶהְרֹן**, וכן הם אותה גימטריה קטנה (4), ומה שניתן הכוס בידו הוא רמז לתיקון למה שנאמר כי **פרעה אהרן**. ולא עוד יהיה **לְשִׁמְצָה**, אלא **לְשֵׁם מִצְוָה**.

ונאמר וְאַתָּן אֶת-הַכּוֹס עַל כַּף פְּרָעָה. ואמאי אמר כַּף **פרעה** ולא **אל** **פרעה**, אלא לרמוז על **נשיאת כפים** על ידי **אהרן בכו"ס** ישועות, הן **הג' ברכות** ושם הוי"ה (ג' פעמים כ"ו) **יחד עם ס' אותיות**, בברכת **כהנים**.

ובאמרו: וְאַתָּן אֶת-הַכּוֹס עַל-כַּף פְּרָעָה, הרי הוא כאמרו: וְאַתָּן אֶת הַכּוֹס (שם הוייה) **בס' אותיות על כפי אהרן**, בג' ברכות שבנשיאת **כפים**.

ובאמרו וְאַקַח אֶת-הַעֲנָבִים, ירמוז על לקיחת הבהמות לשם קרבנות, המקשרות בין ישראל לאביהם שבשמים, וכן **פירש רש"י** ביריעות המשכן **ובלולאותיהן** ובקרסים **המחברים ביניהם**: (שמות כ"ו

ועל דרך הרמז והצח **יְאָמַר**: לית מילתא דלא **רמיזא באורייתא**, שנאמר

(בראשית מ, יא) **וְכּוֹס פְּרָעָה בְּיָדִי וְאַקַח אֶת-הַעֲנָבִים וְאַשְׁחַט אֹתָם אֶל-כּוֹס פְּרָעָה וְאַתָּן אֶת-הַכּוֹס עַל-כַּף פְּרָעָה**.

ג' פעמים **כּוֹס** נאמרו כאן, והמילה **כּוֹס** תוֹרָה על שם הוי"ה בברכת כהנים ג' פעמים. כיצד: חלק את המילה **כּוֹס** לשניים כ"ו בגימטריה שם יהו"ה, ס' בגימטריה **שְׁשִׁים**. כנגד ס' אותיות שבברכת כהנים. הרי ג' פעמיים שם הוי"ה בברכת כהנים בת ס' אותיות.

וה-ס' אותיות שבברכת כהנים הם **ששים הגבורים אשר למלך שהשלום שלו הנשלחים בברכת כהנים לכל אחד מישראל ליתן לו משאלות לבו ולעשות שליחותם** נאמנה.

ואשר על כן על דרך הצח, יִדְרֹשׁ אֶל תַּקְרִי וְאַשְׁחַט ב-ש שמאלית, אלא וְאַשְׁחַט ב-ש ימנית, מלשון שחיטה, שחיטת קרבנותיו.

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

דרך השתלשלות הספירות אל כפיו וס' אותיות הברכה, היא כוס הישועות של ברכת הכהנים בתיקון עשר הספירות הק'.

ועוד י"ל, על דרך הרמז, שהיו"ד של ירידת השפע תורה על הבטחה שהבטיח הקב"ה "ואני אברכם". ואני אברכם לכהנים, שכן תשכון היו"ד במעשי ידיהם. וכן הבטחתו ואני אברכם לישראל, שהיא היו"ד של ישראל.

ועוד לעניין הורדת השפע

בברכת כהנים ובתפילת

העמידה

וַיִּשָּׂא אֶהָרֶן אֶת יָדָיו אֶל-הָעָם
וַיְבָרְכֵם וַיִּרְדּוּ מִעֲשֵׂת הַחַטָּאת
וְהַעֲלָה וְהַשְׁלֵמִים.
(ט, כב')

וַיְבָרְכֵם וַיִּרְדּוּ. בשימת לב, יש ליתן טעם לסמיכות הכתוב וַיְבָרְכֵם וַיִּרְדּוּ.

לפשוטו של מקרא פירש רש"י ויברכם. ברכת כהנים. וירדו. מעל המזבח.

וכבר העיר כאן השפתי חכמים

ועשית לולאות תכלת. תרגם אונקלוס ונתעבד ענובין דתקלא, לשון עניבה: ומכניסין [קרסי הזהב] ראשן אחד בלולאות שבחוברת זו, וראשן אחד בלולאות שבחוברת זו, ומחברן בהן:

וכן כאן ידרש הענובים לענין ענובין המחברים את הלולאות אשה אל אחותה. ולולאות יורה על דרכי אמונה, שנאמר לולא האמנתי, ויהיה הכהן כמקשר בין ישראל לאביהם שבשמים בקרסי זהב של ברכתיו את לולאות האמונה.

ואמר במשכן על היריעות חוברות אשה אל אחותה, שתהיינה ברכות הכהן קשורות זו בזו ומקשרות את העולמות זה בזה ואת ישראל לאביהם שבשמים זה לזה כפיוט בשבת קדש: שִׁמְרוּ שְׁבֹתוֹתַי וכו' וְלוֹו עָלַי בְּנֵי וכו' וְנִתְּתִי אֶת בְּרַכְתִּי, אֲשֶׁה אֶל אֲחֹתָה לְצָרוּר. והוא ענין ענובין. ונרמז בענובים.

וירמוז על ירידת השפע של הרחמים, הנסחטים כביכול על ידי ברכת הכהנים ושְׁחִיטַת קרבנותיו ונזולים אחר שְׁחִיטַתן מרום ההוי"ה

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

ובשימת לב לא נאמר מעשות עם ו' אלא מעשֶׁת ללא ו'. שאין צריך לומר מעשֶׁת עם ו', שהו' היא ו' משם הו"ה, היא ו' היסוד העולה עד הכתר העליון ומורידה את השפע חזרה עד למלכות שמשתלשלת מן היסוד, והיא הו' שאמר הקב"ה וְאֲנִי אֲבָרְכֶם. (נשא, במדבר ו, כז' בברכת כהנים). וממילא כאילו נאמר מעשֶׁת עם ו'.

ועל דרך האמונה והצח, יאמר: ובהיותינו מצפים לראות בשוב ה' ציון, ולעבודת הקרבנות, עבודתנו עתה היא בבחינת ונשלמה פרים שפתינו, ואשר על כן השפעת הרחמים בעולמות נעשית ע"י התפילה, והכהן בברכתו בסיום התפילה מוריד הרחמים אלינו לעולם העשייה.

ועוד ירמוז בזה שהקרבנות הן הדבר המעמיד והמחזק את העולמות. ועל דרך אל תקרי: אל תקרי מעשֶׁת אלא מעשֶׁת שהמילה עשֶׁת תורה על חוּזק. וכמובא בשיר השירים (ה, יד') מעיו עשֶׁת שן מעֶלְפֶת ספִּירִים: והוא לשון מקשה

שמקרא מסורס הוא וצריך לומר שתחילה ירד, ואח"כ ברך. ואכן כן דעתו של רש"י שבאמרו וַיֵּרֶד כוונתו שירד כבר קודם לכן.

ואשר על כן יש ליתן טעם מדוע יהיה המקרא מסורס, ולא לפי סדר הענינים. שהיה צריך להיות כך סדר המקרא: וַיֵּרֶד וַיְבָרְכֶם, ומדוע נכתב וַיְבָרְכֶם וַיֵּרֶד.

ולעומקו של מקרא ובדרך של אל תקרי יאמר: אל תקרי וַיְבָרְכֶם וַיֵּרֶד אלא וַיְבָרְכֶם וַיֵּוֹרֶד. שעל ידי וַיְבָרְכֶם מוריד הכהן לעולם את שפע הרחמים שהושפעו על ידי הקרבנות. והוא כעין "רצוא ושוב", שהקרבנות משפיעים שפע רב של רחמים בעולמות, וברכת הכהנים עולה מעלה ומורידה שפע זה מעולם האצילות דרך הבריאה ויצירה אל עולם העשייה.

ואשר על כן נאמר: וַיֵּרֶד מְעֶשֶׁת, ששחיטת הקרבן מעלה הרחמים עד עולם האצילות, וברכת הכהנים מורידה השפע חזרה לעולם העשייה.

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

העליונות לספירה העשירית, בעולם העשייה, היא המלכות.

וזה גילוי השכינה האמור בפסוק (ט,ו') וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר-צִוָּה ה' תַּעֲשׂוּ וַיֵּרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד ה'.

וזה שכתוב ויברכם מעשת. ויברכם מתשע. דרך השתלשלות התשע ספירות אל ספירת המלכות מתוך תשע העליונות של החטאת והעלה והשלמים, אל וַאֲנִי אֶבְרַכְכֶם.

ובשימת לב, יש ליתן טעם לאומרם וַאֲנִי אברכם. מדוע נקט ואני ולא שם אחר כגון וה' יברכם.

ומובא בספרו של ר' יוסף ג'יקיטליא, שערי אורה, שהמידה אנ"י היא מידת אדנ"י בספירת המלכות. והוא השם השלשים וששה מע"ב שמות היוצאים מג' פסוקים ויסע ויבא ויט. וכפי שאומרים סובבי מזבח בחג הסוכות, אני והו הושיעה נא.

וירמוז להשתלשלות תפילת י"ה. אני הוא הבסיס הנדבך הראשון של תפילת י"ה בג' ראשונות שהם כנגד אדנות.

אחת, ולשון בהירות וזפות (מצודת ציון), לומר לך שהחטאת והעלה והשלמים הם הטיבה אחת של מעמד העולם, והם הבהירות והזכות של שפע הברכה. כמשנה בפרקי אבות (פרק א') על ג' דברים העולם עומד וגו' ועל העבודה.

וכן מובא במדרש רבה שה"ש (פרשה ה), מַעֲשֵׂי עֲשָׂת שָׁן זו תורת כהנים (חומש ויקרא). מה הכרס הזה הלב מכאן והכרעיים מכאן והוא בתווך, כך תורת כהנים. שני ספרים מכאן (בראשית שמות) ושני ספרים מכאן (במדבר דברים) והוא (תורת כהנים) באמצע.

ובשימת לב לכוונת המדרש, יש לומר, שתורת כהנים הוא כבריה התיכון המבריה מן הקצה אל הקצה. ולכן הכל תלוי בו.

עוד ירמוז הכתוב על דרך הרמז והסוד: על תשע ספירות עליונות אשר יורידו השפע לספירה העשירית היא המלכות. בדרך של אל תקרי. אל תקרי וַיֵּרָד מַעֲשֵׂת אלא וַיֵּרָד מַתְשֵׁע. שתרד הברכה מתשע הספירות

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

מתקבל ברעוא **החטאת והעולה**
והשלמים כנגד **נצה הוד יסוד**.

ושם הוי"ה שבפסוק יהיו לרצון, הוא
כנגד **המלכות**.

ובזה נשלמו העשר ספירות שכנגד
תפילת י"ח ברכות. שבזה נשלם
הסולם של התפילה המגיע עד כסא
הכבוד.

וזה שאמר הפסוק (פרשת
נשא, במדבר ו, כז) **וְאֲנִי אֶבְרַכְכֶם הו"ו**
של ואני הוא כנגד היסוד, **אנ"י** כנגד
המלכות. והם יחד **יסוד מלכות**.
עליהם מושתת בנין הברכות. ואשר
על כן נקבעה ברכת כהנים לפני שים
שלום, לשלימות הבניין.

***

**וַיִּקְרְבוּ לְפָנָי ה' אֲשֶׁר זָרְהָ אֲשֶׁר לֹא
צְנִיָּה אַתֶּם: (י, א')**

ע' בעל הטורים שפ"ל על דרך
סרסהו ודרשהו, אל תקרי **אֲשֶׁר לֹא**
צְנִיָּה אַתֶּם אלא **אֲשֶׁר צְנִיָּה אַתֶּם לֹא**
להקריב. וזה שמוטעמת התיבה **לֹא**
במירכא כפולה. וכבר נתבאר לעיל

והי"ג **אמצעיות** הן הנדבך השני
בבנין והן כנגד **אתה**. ואשר על כן
יפתחו הי"ג ברכות אמצעיות במילה
אתה. אתה חונן וכו'. **והג' אחרונות**
הן הנדבך השלישי בבנין הי"ח והן
כנגד **הוא**. ואשר על כן מדגישים
במודים, **שְׂאֵתָה הוּא וכו'**.

והג' ראשונות הן כנגד ג' ספירות
עליונות, **חכמה בינה ודעת**.
ואע"פ שאין ספירת הדעת בנגלה
אלא בנסתר ובהצנע, ולכן אינה
נחשבת במספר העשר ספירות, כאן
בתפילת י"ח היא מתגלה ביפי
תפארתה, כדי להתחבר עם הברכה
הראשונה של חול שנקראת **אתה**
חונן לאדם דעת. והיא כנגד האל
הקדוש וניקודה כך הוא: **יהו"ה**.
(כניקוד האותיות).

וי"ג **אמצעיות ואחרונות** הן כנגד
שש ספירות מחסד ועד יסוד.
שהעבודה כנגד נצה, מודים כנגד
הוד ושלום כנגד יסוד. וברכת כהנים
כנגד השלום. וסודו כנגד **השלמים**.

**כפי שנאמר בפרשתנו: וַיִּרְדַּ מַּעֲשֵׂת
הַחַטָּאת וְהַעֲלָה וְהַשְּׁלָמִים**. ולפי זה

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

אֱלֹהִים קָרְבָּו שְׂאוּ אֶת-אֲחֵיכֶם מֵאֵת
פְּנֵי-הַקֹּדֶשׁ אֶל מַחֲוֵץ
לְמַחֲנֶה: (י, ד')

קָרְבָּו. מנוקד בשני טעמים מפסיקים [שלישים]: תלישא גדולה, וגרשיים. והטעמת הנגינה של שני הטעמים היא על ה"ב" של קָרְבָּו. ולפי המסורה יש להקדים את נגינת הגרשיים לנגינת התלישא גדולה כזה: קָרְבָּו ומה שנכתב קודם התלישא הגדולה, כי לעולם מקומה של התלישא הגדולה בתחילתה של התיבה, והגרשיים לעולם מקומם בהברה המוטעמת. לכן נכתב: קָרְבָּו, וקרינן קָרְבָּו.

ויש ליתן טעם לשני טעמים אלו המפסיקים בתיבה אחת.

על דרך הסוד כבר כתב רבנו בחיי בפרשת בראשית [ה, כט'] על המלה זָה יִנְחַמְנוּ המוטעמת בשני טעמים אלו, ואשר גם שם לפי המסורה יש להקדים את הנגינה של הגרשיים לנגינת התלשא: ואל יהא דבר זה קל בעיניך [מה שהמלה מוטעמת בשני טעמים], שְׁכַל התורה כולה רמיזות

(עמ' ד') במילה וַיִּשְׁחַטְהוּ שהטעם מירכא יִרְה על מלכות. וכאן עברו על מצות המלך.

ועל דרך הצח יֶאֱמַר, שלכן המילה לָא, מוטעמת במירכא כפולה. שציווה המלך לשניהם לא להקריב אש. או שציווה אותם ציווי כפול לא להקריב. כאומרו: לא ולא.

ובאוה"ח הק' פירש שמרוב תשוקתם להקריב הקריבו אף על פי שלא צוּוּ. וכלשונו: שְׁאֲלִיָּהֶם תֵּאָוֹת הַעֲבוּדָה.

ולפי בעל הטורים הנ"ל תתחדד תשוקתם ותאותם לעבודה, עד כמה תאותם עֲזָה הֵיטָה. שהקריבו אף על פי שְׁצוּוּ שְׁלָא להקריב, במירכא כפולה, בציווי כפול ומכופל.

***

דרשת קָרְבָּו
וסוד אליצפן

ויקרא מִשֶּׁה אֶל-מִישָׁאֵל וְאֶל
אֶלְצָפֹן בְּנֵי עֲזִיזָאֵל דָּד אֶהְרֹן וַיֵּאמֶר

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

ויש לומר כי מידה כנגד מידה נהגה בו. **שְׂבָאָמֹר מִשֶּׁה אֵלֵיהֶם קָרְבָּו שְׂאֹ אֶת-אֲחֵיכֶם מֵאֵת פְּנֵי-הַקֹּדֶשׁ**, האחד נתאמץ יותר במצוה, והוא אלצפן בן עוזיאל. ובמידה כנגד מידה, זכה להיות נשיא בני קהת הנושאים את כלי המקדש.

וייתבאר על דרך הדרש שנתאמץ **אֶלְצָפֹן** יותר במצוה, שהרי קרוב הוא בפסוק למילה **קָרְבָּו** יותר ממישאל אחיו. שהיה יכול לומר **קָרְבָּו מִישָׂאל** ואלצפן וכו'. ומשנאמר **וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל-מִישָׂאֵל וְאֶל אֶלְצָפֹן קָרְבָּו**, שמע מינה שאלצפן נתאמץ יותר במצוה.

ועל דרך מה שפירש רש"י בפרשת נח: **וַיִּקַּח לְשֵׁם וַיִּפֹּת אֶת-הַשָּׁמַיְלָה וַיְשִׂימוּ עַל-נַשְׂכָּם שְׁנֵיהֶם (ט, כג')**

מפרש רש"י: [פרק ט' פס' י"ח] ויקח שם ויפת. ויקחו אין כתיב כאן אלא **וַיִּקַּח**, לימד (ב"ר לו', ו.) על שם שנתאמץ במצוה יותר מיפת, לכך זכו בניו לטלית של ציצית.

ובשימת לב יש לומר ליסוד פירושו באשר קרב הכתוב את שם לפעולת הלקיחה, שנאמר: **וַיִּקַּח לְשֵׁם וַיִּפֹּת**.

וענינים שכליים נאמרים בהשגחה גמורה למי שמתבונן בספר תורת האלהים.

וכן יש לומר בנידון דידן באומרו: **קָרְבָּו**.

ומובא במדרש לקח טוב בפרשתנו שהיו מישאל ואלצפן יראים לגשת לכן אמר להם פעמיים ואשר על כן מוטעמת המלה **קָרְבָּו** בשני טעמים.

ולעומקו של מקרא ועל דרך הרמז והצח יש לומר, שנרמז בתיבה **קָרְבָּו** עם שני הטעמים, שהאחד יעלה לגדולה שכן מוטעם בתלישא גדולה, והשני יהיה נגרש מן הגדולה, שכן מוטעם בגרשיים.

ואמנם כן, **אֶלְצָפֹן** שהוא הקטן מבין השנים זכה לגדולה, ונתמנה על ידי משה להיות נשיא בית אב למשפחת הקהתי, ומישאל שהוא הגדול לא נתמנה לנשיא אלא היה כאחד מן הלויים נושאי כלי הקדש.

ויש לשאול, על מה ראה משה כך למנות את הקטן לגדולה, ולהיות הגדול נגרש מן התפקיד הרם.

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

ובזה ינתן טעם, למחלוקתו של קרח. שכן פירש רש"י (במדבר טז, ו'): ומה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל, שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור.

אמר קרח: אָחֵי אבא ארבעה היו, שנאמר וּבְנֵי קַהֲתַת עֲמֶרָם וַיִּצְדָּק וַחֲבֵרֹן וְעִזִּיאֵל (שמות ו, יח), עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השניה, לא אני? שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם! והוא מנה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו.

ולא ידע קרח את סודו של אליצפן. שרק הקב"ה הבחין בהשתדלותו, והורה למשה למנות את אליצפן נשיא על פי הדיבור.

ועל דרך הצח אָמַר, שעל כן נקרא שמו אליצפן. אֵלֵי צָפֵן את מינויו בלבו ופרסמו הכתוב על פי הדיבור.

הכי נמי, על דרך הרמז והצח, יֹאמַר גַּם כֹּאֵן: קרי וַיִּשְׁאַם, וכתיב חסר ו', וכאילו כתוב וַיִּשְׁאַם. לשון יחיד, כביכול לבדו. רמז לך הכתוב כי אחד מהם נתאמץ יותר בנשיאתם. ומי הוא האחד, הרי זה אלצפן שהרי קרוב הוא בפסוק למילה קָרְבָּנו כנ"ל, ועוד שכן וישא"ם בראשי תיבות וישא אלצפן מישאל. הקדים את אלצפן גם במילה וַיִּשְׁאַם.

ואשר על כן פירסמו הכתוב, כדרך שמפרסמים עושי מצוה. ובג' אופנים פירסמוהו:

הא', שניתן לו אות י' תוספת לשמו. שבחומש במדבר (ג, ל') נקרא אליצפן בן עוזיאל. כתיב מלא עם יו"ד. שהקב"ה נתגאה בו והוסיף לו אות משמו.

הב', שמינהו לנשיא על בני קהת ככתוב (במדבר ג, ל') וַיִּשְׂאֵי בֵּית אָב לְמִשְׁפַּחַת הַקֹּהֲנִי אֱלִיצָפָן בֶּן עִזִּיאֵל, הג', שהעיד עליו הכתוב באמרו וַיִּקְרְבוּ וַיִּשְׁאַם בְּכַתְּמָנָם. וַיִּשְׁאַם כתיב, ללא ו'. וכאילו כתוב וַיִּשְׁאַם. שנתאמץ במצוה יותר מאחיו.

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

יקרה לבני אהרון נדב ואביהו שימותו
בשריפת נשמה וגוף קיים, ורמז כאן
מיתתם וציום על הבגדים אשר ישאום
בכתנתם.

***

דרשת הַנּוֹתְרִים

בשימת לב ג' פסוקים נאמרו לגבי
אלעזר ואיתמר לאחר מות נדב
ואביהו: **בראשון (י,ו) לא נאמר
הנותרים כלל: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן
וּלְאַלְעָזָר וְלְאִיתְמָר | בְּנֵי־רֵאשִׁיכֶם אֶל-**
תַּפְּרְעוּ וְגו'

בשני (י,ז) אמר הנותרים עם י':

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן וְאֶל-אַלְעָזָר וְאֶל-
אִיתְמָר | בְּנֵי־הַנּוֹתְרִים קָחוּ אֶת-
הַמִּנְחָה הַנּוֹתְרֵת מֵאִשֵּׁי הַזֶּהוּ וְאֶכְלוּהָ
מִצּוֹת אֲצֶל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים
הוא:

ובשלישי (י,טז) אמר הנותרים ללא י':

וְאֵת | שְׂעִיר הַחֲטָאת דָּרִשׁ דָּרִשׁ מֹשֶׁה
וְהִנֵּה שְׂרָף וַיִּקְצַף עַל-אַלְעָזָר וְעַל-
אִיתְמָר בְּנֵי אַהֲרֹן הַנּוֹתְרִים לֵאמֹר [מדוע
לא-אכלתם את-החטאת במקום הקודש]

וַיִּשְׂאֵם בְּכַתְנֹתָם

**וַיִּקְרְבוּ וַיִּשְׂאֵם בְּכַתְנֹתָם אֶל-מַחוּץ
לַמִּתְנָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה**
(י,ה')

לית מילתא דלא רמיזא

באורייתא. שכן רמז הכתוב מיתתם
בפרשת תצוה שנא' "ואת בניו תקריב
והלבשתם כתנות. [כט ח']]. פֶּשֶׁט
הכתוב תקריב כתרגומו תִּקְרַב. אבל
רמז יש כאן על הקרבתם ועל מיתתם
של נדב ואביהוא בני אהרון על מזבח
היראה של ונקדש בכבודי. וכן ירמוז
הכתוב שם **והלבשתם כתנות,** אפילו
בזמן הקרבתם ושריפתם יהיו **לבושים
כתנות.** כדאמרו שריפת נשמה וגוף
קים.

ועוד יש לומר, וישאום בכתנתם. זה
שומר הכתוב לעיל (פרשת צו, ח, ב')
וְאֵת הַבְּגָדִים. [בה"א הידיעה]. קח
את-אַהֲרֹן וְאֶת-בְּנָיו אִתּוֹ **וְאֵת הַבְּגָדִים**
וְאֵת שְׂמֹן הַמִּשְׁחָה וְאֵת | פֶּר הַחֲטָאת
וְאֵת שְׁנֵי הָאֵלִים וְאֵת סֵל הַמִּצּוֹת.
שהיה יכול לומר **ואת בגדיהם.** מאי
וְאֵת הַבְּגָדִים בהדגשת ה"א הידיעה,
שגלוי וידוע לפני מי שאמר והיה
העולם, קורא הדורות מראש, את אשר

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

וללמדנו כפי שמובא ברמב"ם (הלכות דעות פרק ב, הל' ג'): ואם רצה להטיל אימה על בניו ובני ביתו או על הציבור אם היה פרנס ורצה לכעוס עליהן כדי שיחזרו למוטב **יִרְאֶה עֲצָמוּ** בפניהם שהוא כועס כדי לייסרם ותהיה דעתו מיושבת בינו לבין עצמו כאדם שהוא מדמה כועס בשעת כעסו **והוא אינו כועס**.

ועוד י"ל, שכביכול הכתיב משה אדון הנביאים על עצמו **הַנְּוֹתְרִים** בלי יו"ד, שרמז לנו בזה את מאמרו של בר קפרא רגזן לא עלתה בידו אלא רגזנותא (קידושין מא.), ואע"פ שלשם שמים וכו', כי כעסו משכח תלמודו. ולכן לימד בכעסו כביכול שרק יִרְאֶה עצמו כועס. ולכן כתב בלא יו"ד.

ועל דרך המוסר, יש לומר כאשר תקח את היו"ד מן הנותרים, נותרו האותיות כנוטריקון בסדר הפוך: **מ"ן תו"ך"ה**. לומר לך, שכאשר יקדיש האדם עצמו לה', באש קודש, כנדב ואביהוא, תשאר לו הברכה במן ובתורה, בגשמיות וברוחניות. שהרי גופם נשאר קים גם בעת עלות נשמתם השמימה.

ויש ליתן טעם בחילוק הנ"ל:
בפסוק הראשון (י"ו) אין צורך להזכיר "הנותרים" כלל, שהרי נאמר בו הציווי **רְאִשֵׁיכֶם אַל-תִּפְרְעוּ בַגִּלְלִי** מות נדב ואביהו.

בפסוק השני (י"ב), אמר **הַנְּוֹתְרִים** עם י' בגלל המנחה שנאמר בה **הַנְּוֹתְרִתַּי מֵאֲשֵׁי יְהוָה וְאֶכְלוּהָ מִצֹּת אֲצִל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים הוּא:** ולהקיש מן המנחה לבניו הנותרים שלא היה בהם דופי והם **קֹדֶשׁ קְדוּשִׁים** כמנחה.

ובפסוק השלישי (י"ז) אמר **הַנְּוֹתְרִים ללא י'** משום סמיכותה למלה **וְיִקְצְפוּ:** **וְיִקְצְפוּ** על-אֶלְעָזָר ועל-אֵיתָמָר בְּנֵי אֶהֱרֹן **הַנְּוֹתְרִים**, לומר לך שלא קצף ממש עליהם אלא רק משום כבודו של אהרן, וכרש"י שפירש במקום: בשביל כבודו של אהרן הפך פניו כנגד הבנים וכעס: וכן כדי לומר לך שאין כעסו כעס עולם אלא רק כדי להורות להם ההלכה.

ועל דרך הצח, נכתב **הַנְּוֹתְרִים ללא יו"ד**, **שהותירם** לחיים. שלא יהיה כעסו עולם, ולא ימותו מהקפדתו.

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

לה', לכן נאמר על אלעזר ואיתמר
הנותרם מאחיהם, ללא יו"ד.

***

וּמִפְתַּח אֵהָל מוֹעֵד לֹא תִצְאוּ פֶּן-
תִּמְתּוּ וְגו' (י, ז)

על דרך המוסר, כאן הודיע הבורא
לברואיו אורחות חיים. שכל הרוצה
חיים והרוצה להיות דבוק בחיים לא
יצא מפתח אהל מועד. שכל עניין
פתח אהל מועד הוא להיות ולהינעם
לפניו בכל עת. וככתוב ואתם
הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם
היום. (דברים ד, ד).

לכן נאמר לֹא תִצְאוּ. לא תצאו מזו
המידה להיות לפניו תמיד, ולא תמותו.
שאם תצאו תמותו. שרק הדבקים בה'
חיים.

וכן מובא בש"ס ובמדרשים בכל עת
שירצו הצדיקים לדבר עם קונם נאמר
בהם אמר לפניו. (כר' חנינא בן דוסא
בתענית (כד:)).

ולכן נכתב פֶּן-תִּמְתּוּ בלא וא"ו. שאין
אפילו וא"ו מפריד בינם לבין קונם.
והוא לשון תמימות. שאם יהיו לפניו

וְעוֹד יֵשׁ לִיתֵן טַעַם לְמָה שֶׁנִּכְתַּב ג'
פעמים שונות אך דומות, באותה לשון:
הַנּוֹתְרִים, הַנּוֹתְרֵת, הַנּוֹתְרִים,
כפירושו של אוה"ח הק':

ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא וגו'.
ירצה להודיע מקום טעותם שהיא לב'
סיבות,

הסיבה האחת להיותם כהנים
שאליהם תִּצְאוֹת העבודה וזהו
שהתחיל לומר בני אהרן,
הסיבה השניה, היותם גדולים במעשה
ושקולים הם כמשה ואהרן כאו"ל
(תו"כ הכא אחרי נג) וכאומרם בספר
הזהר הקדוש (אחרי נו) שהיו
במדרגה גדולה מצד מעשיהם, וזה
אומרו נדב ואביהוא, ובחינ' זו אינה
באלעזר ואיתמר שהגם בני אהרן
אין להם מדרגה מצד עצמם כנדב
ואביהוא.

ולעומקו של מקרא יאמר על פי
אוה"ח הק' הנ"ל שכשם שהמנחה
הנותרת, היא הנותר מן הקומץ
שכולו לה', כן אלעזר ואיתמר הם בני
אהרן שנותרו מנדב ואביהוא
שבעלותם השמימה היו כקומץ שכולו
לה'. וזה שאמר הכתוב על אלעזר
ואיתמר הנותרם בלי יו"ד. שלא
הגיעו לדרגת מסירות נפש של נדב
ואביהוא שהם כנגד היו"ד שכולו

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

שוק התרומה ותזה התנופה על
אשי החלבים ביאו וגו' (י, יד-טו)

יש ליתן טעם מדוע כפל הענין בשני
פסוקים ובסדר הפוך. תזה התנופה
ושוק התרומה, שוק התרומה ותזה
התנופה.

וי"ל כפירוש רש"י לעיל בפרשת צו
(ז, ל) כשמביאו מבית המטבחים נתן
החלב על החזה, וכשנתנו ליד הכהן
המניף, נמצא החזה למעלה והחלב
למטה, וזהו האמור במקום אחר שוק
התרומה ותזה התנופה על אשי
החלבים ביאו להניף וגו' (ויקרא י,
טו.), ולאחר התנופה נתנו לכהן
המקטיר, ונמצא החזה למטה.
ומשום שמתהפך כמה פעמים מזמן
הבאתו ועד הקטרתו, פעם החזה
והשוק למעלה והחלבים למטה ופעם
החזה והשוק למטה והחלבים למעלה,
נכתבו גם הפסוקים בפרשתנו בסדר
הפוך.

ולעומקו של מקרא על דרך הרמז
ירמוז בזה שהקרבנות יש בהן כח
להפוך את הרוגז לרחמים, ואת
הדינים לחסדים, את הזדונות שגגות
ואת השגגות לזכויות. וירמוז בזה למה

בתמימות ללא הפרד כלל יתקיים בהם
ולא תמנתו.

***

יין ושכר אל-תשת וגו'
(פרק י, ט)

אל-תשת. רמז בזה לא ליתן ליצר
הרע להרשיעו. ככתוב (שמות כג, א')
אל תשת ידך עם רשע. אתה ובניך
אתך בבאכם אל אהל מועד, כלומר אל
תעמדו לפני שתיי יין. שהיין מכשילו
לעבירה. ומונע ממנו הלימוד. ולכן
סמיך ליה ולהורת את בני ישראל.
ועל כן לא נאמר אל תשתה, אלא אל-
תשת חסר ה'. שאם תשתה תהיה חסר
קרבת אלקים. חסר ה', ולא תשת
עליך חשיכה ככתוב (תהלים קד, כ')
תשת חשך ויהי לילה. ועל כן אמר
ולהורות, לשון נהורא. שירבה על
עצמו נהורא. הוא אור התורה, ואשר
על כן כתוב ולהורת בלי ו' שהוא לשון
תורה בהיפוך אותיות.

***

ואת תזה התנופה ואת | שוק
התרומה תאכלו במקום טהור וגו':

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

והוצרך לומר לא שמעתי. וכרש"י בפרק י' פסוק כ': וייטב בעיניו. הודה ולא בוש לומר לא שמעתי (ת"כ פרק ב, יב.). וזאת כדי לתקן את כעסו לכאורה בענותנותו. ואף על פי שהתבאר לעיל שרק הראה את כעסו כלפי חוץ, מכל מקום לפום מדריגתו של משה נקרא שכעס וכן העיד עליו הכתוב וכן נמצא בתרגום ירושלמי: ועל דאשפל משה גרמיה קבל עליה אגר סגי. ומה הוא שכרו הגדול, שלא שכח תלמודו.

ועל דרך הצח, נבחרו תיבות אלו דְרִשׁ דְרִשׁ להיות חצי התורה בתיבות, לומר לך עד כמה שתדרוש את התורה לא תגיע אלא להציה, וכגון שאמרו שאין אדם מת וחצי תאוותו בידו, כן המת באהלה של תורה לדרוש עמקותה, עדיין לא יגיע להציה.

***

זאת הַחֲמִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל-הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ (יא, א')

יש ליתן טעם מדוע הסמיך תורת חיה ועוף לעניין מות שני בני אהרון. שהרי

שאמרו (יומא פו ע"ב) שתשובה מאהבה מהפכת את הזדונות לזכויות.

ועוד יש ליתן טעם מדוע נאמר תרומה דוקא בשוק ותנופה דוקא בחזה, כזה: שֹׁק הַתְּרוּמָה וְחֵזֶה הַתְּנוּפָה.

ועל דרך הצח, יקרא להם כך על שם דרך הליכת הבהמה בעודה בחיים. שבהליכתה מרימה את השוק, ובהתקדמותה בפסיעותיה החזה נראה כמונף. לכו נאמר שֹׁק הַתְּרוּמָה וְחֵזֶה הַתְּנוּפָה.

***

וְאֵת | שְׁעִיר הַחַטָּאת דְרִשׁ דְרִשׁ מִשָּׂה (י, טז').

במסורת, חצי התורה בתיבות. דְרִשׁ מכאן וְדְרִשׁ מכאן.

ולעומקו של מקרא יש לומר שבמלים אלו הראה משה להם את כעסו, ומכיון שכעס בדרישה זאת, פְּרָשָׁה ממנו שכינה. ולכן היה בזה כמעט כדי לשכח חצי מתורתו.

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

וכמו החטאת שצריכה להיאכל במקום הקדש, ואם הובא את דמה פנימה, תשרף ולא תיאכל. כן המאכלות האסורות, אע"פ שאפשר לתת טעם של מיאוס בחלקם, בראש ובראשונה הטעם הוא נסתר מאתנו.

ובשם האוהב ישראל מאפטא כל עניין המאכלות הכשרים כמו כל המצוות הן כדי להעלות ולתת חיות בעולמות. ודבר זה כמוס עם הקב"ה בלבד, מה יתן חיות בעולמות ומה לא. ולכן הזהיר "זאת החיה". **זאת תתן חיות בעולמות וזו לא.**

ועל פי דבריו יש לומר שלכן הסמיך **זאת החיה** למות שני בני אהרון. שהם הקריבו אש זרה אשר לא ציזה אותם השם. ולכן לא הועילו ליתן חיות בעולמות. ולכן היו צריכים להעלות את נשמתם כדי ליתן חיות בעולמות על ידי עצמם.

ונתברר כפירוש אוה"ח הק' כי צדיקים הם, וצדיקים במיתתם קרויים חיים. שגם במיתתם נותנים חיות בעולמות עליונים. ובזה מיתת הצדיקים מכפרת. ולכן נסמך למותם "זאת החיה".

***

היה ראוי לכאורה להסמיך מיד את פרשת אחרי מות לכאן. שזה המשך הענין. אחרי מות שני בני אהרון. וי"ל על פי מה שפירש"י בזאת החיה, מלשון חיים שאתם דבקים במקום במאכלים כשרים להיות דבקים במקום, ועל ידי כך חיים כולכם היום ככתוב ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום. ולא כשני בני אהרון שהקריבו אש זרה אשר לא ציזה אותם, שלכאורה לא היו דבקים במקום.

ועל באוה"ח הק' שמסרו נפשם מרוב דבקותם במקום, אך לא זו היא הדביקות הנרצית. ולכן צריך לומר שבא הכתוב של **זאת החיה** ללמדנו על נדב ואביהוא, מה היא הדבקות הנרצית. שהדבקות הנרצית במקום ב"ה היא הדבקות על פי ה'. ונדב ואביהוא לא עשו על פי ה' בדבקותם. ולכן בא ללמדנו שזאת תעשו. **זאת החיה.**

ועוד, י"ל דהסמיך מאכלות אסורות ל"ואכלתי חטאת היום הייטב בעיני ה'", לומר כי כל עניין מאכלות אסורות כמוס הוא עם ה', ואין לתת בו פירוש שכלי.

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

שהקב"ה שואג על נהו בחילוף
משמרות ברקיע.

וסימנך שא"ג ר"ת שפן ארנבת, גמל.
ישא"ג ר"ת יש אצלם גרירה. אבל
בסוף מלכות אדום אין עוד שאגה כי
יעלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר
עשו והיתה לה' המלוכה, והיה ה'
למלך על כל הארץ ואין עוד גלות
אחריה כי אם גאולה.

ועוד יש ליתן טעם בסימנים אלו
שבראם הקב"ה בחיות הטמאות,
וקראם סימני טהרה

כנגד התורה והמצוות:

ועל דרך הרמז, המשל והנמשל,
סימנים אלו מְשַׁלֵּם הם לאדם המבקש
לעלות מטומאה לטהרה.
כיצד:

סימני מעלי הגירה הם כנגד לימוד
התורה, וכן קראו לכך חז"ל לְעֵי
באורייתא [מדרש קהלת רבה, מדרש
אסתר רבה, תרגום יונתן בראשית מט, טו'
ועוד], לְעֵי לשון לועס, שכביכול
לועס וגורס בתורה וחוזר על לימודו
כמעלה גרה. שכולע את האוכל

סימני מעלי הגרה ומפריסי הפרסה כנגד הגאולה

והתורה והמצוות

וְאֶת-הַחֲזִיר כִּי-מִפְרִיס פְּרָסָה הוּא
וְשִׁסַּע שְׁסַע פְּרָסָה וְהוּא גְרָה לֹא-
יִגָּר טָמֵא הוּא לְכֶם.
(י, ז).

הגמל והשפן והארנבת כתוב בהם
גְרָה יִגָּר. וי"ל שְׁגָרָה יִגָּר הוא לשון
גרירה. וזה שאמרו במדרש רבה
שהם כנגד הגלויות, ולכולם יש גלות
הבאה אחריה. ולכן כתוב בהם יִגָּר,
שהם גוררים אחריה גלות נוספת,
ובחזיר שהוא כנגד אדום שאין אחריו
עוד גלות שנאמר ועלו מושיעים וכו'
כתוב בו לֹא יִגָּר. שאין הוא גורר
אחריו עוד גלות אחרת. והיתה לה'
המלוכה.

ועל דרך הצח, יש לומר, דהיינו מה
שאמר ר' אליעזר בגמרא בברכות [ג.]:
ר' אליעזר אומר שלש משמרות הוי
הלילה ועל כל משמר ומשמר יושב
הקב"ה ושואג כארי שנאמר {ירמיה
כה-ל} ה' מִמָּרוֹם יִשְׁאָג וּמִמְעוֹן קָדְשׁוֹ
יִתֵּן קוֹלוֹ שְׁאָג יִשְׁאָג עַל-נְוֵהוּ

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

והסימן השני הוא **מפריס פרסה**. והוא כנגד **המצוות** אשר אדם עושה ומקיים בידיו וברגליו. ומפריס **לפשוטו** הוא שמחולק באצבעותיו לשנים. ולמדרשו הוא לשון פָּרַס בשחרית ופָּרַס בין הערבים, הנאמר **בקטורת**, וכנגד **קריאת שמע** בשכבך ובקומך, וכנגד **תפילה כשפורס ידיו** למעלה. וכן מובא (שמות יז, יב) וַיְהִי יָדָיו אֲמוֹנָה עַד-בָּא הַשָּׁמֶשׁ תִּרְגַּם אוּנְקָלוֹס וַתְּהִה יְדוֹהִי פְּרִיסָן בְּצֵלוֹ. ומכאן נלמד **לכל המצות** שאדם עושה בד"כ בידיו, וכן ברגליו כגון הרץ לבית הכנסת או לבית המדרש וכו'.

ועוד, שאין סיפק בידי אדם לקיים כל המצוות, אלא קְּצִיָּם כלומר קְּלָקָם בלבד. שהרי אם כהן הוא אינו לוי, ואם לוי אינו כהן, וכן האדם אנוס לגבי הרבה מן המצוות, לכן **המצוות** נמשלות **למפריסי הפרסה**, שפרס הוא **לשון חצי**, ועל ידי כמיהת לבו לקיים כולן הוא זוכה לקיים כל התרי"ג.

ואשר על כן, אם יהיה בו רק תורה כמעלי גרה ולא יהיו בו מצוות כמפריסי הפרסה, הרי הוא כחיה הטמאה שמעלה גרה ואינה מפרסת פרסה.

ומעלהו חזרה ושוב בולעו ושוב מעלהו וחוזר חלילה.

ותרגומו: **מִסְקָא פִּישְׁרָא**. והנמשל בזה, לאדם שמעלה בלימודו **פִּישְׁרָא** הדבר. וְגֵרָה תדרש מלשון **שְׂכָר**, שמקבל **אָגְרָא** על עמלו. **שֶׁהַעֲמַל מַעְלָהוּ** לקבל שכרו מושלם. ותורתו נעשית **כמים הניגרים**. וכפי ששנה ר' מאיר (אבות ו,א') לגבי הלומד תורה לשמה **וְנַעֲשֶׂה כַּמַּעֲוֵן הַמִּתְגַּבֵּר וְכַנְהָר שְׁאִינוּ פּוֹסְק**.

וְהוֹיָנוּ בֵּהּ, והלא **טבעו** של **מַעֲוֵן שְׁאִינוּ מִתְגַּבֵּר** לעולם, שאם לא כן יציף את העולם, ונהר **בטבעו** יש והוא פוסק, ומה אם כן רצה לומר ר' מאיר. אלא בעמל התורה עולה האדם ומתעלה מעל הטבע, ונעשה **כַּמַּעֲוֵן הַמִּתְגַּבֵּר וְכַנְהָר שְׁאִינוּ פּוֹסְק**.

ועוד יש לומר, שגְּרָה הוא לשון גורר, שהלימוד תורה שלו, גם אם יהיה שלא לשמה, סוף שיגררנו לשמה. שמתוך שלא לשמה יבוא לשמה. עד כאן סימן מעלה הגרה.

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

בגרה אשר יגר ובפרסה אשר יפריס,
בתורה ובגמילות חסדים.

***

**וְאֵת-הָאֲרֻנֹת כִּי-מַעֲלֵת גֵּרָה הִוא
וּפְרִסָה לֹא הִפְרִיסָה טְמֵאָה הִוא
לָכֶם. (י"א, ו')**

יש ליתן טעם מדוע כתב בארנבת
מעלת גרה הִוא וגו' טמאה הִוא לכם.
קריא לשון נקבה, היא, וכתוב לשון
זכר, הוא.

ושמא י"ל שגלוי לפני הקב"ה אשר
יבקש תלמי המלך לתרגם התורה
ליוונית, ובאשר אשתו נקראה ארנבת
לכן הכתיב בתורה לשון זכר לא ליתן
לו פתחון פה לצער את ישראל. ואף
על פי כן תרגמו הזקנים אחרת ולא
קראו לה בשם ארנבת, שכל
נתיבותיה שלום.

***

**אֵת-הַגְּמֵל כִּי-מַעֲלֵה גֵּרָה הִוא
וּפְרִסָה אֵינְנוּ מְפָרִיס
וְאֵת-הַשֶּׁפֶן כִּי-מַעֲלֵה גֵּרָה הִוא
וּפְרִסָה לֹא יִפְרִיס**

וכן, אם יהיה בו רק עול מצוות
כמפריסי הפרסה, ולא תהיה בו תורה
כמעלי הגרה, הרי הוא כחיה הטמאה
שרק מפרסת פרסה ואינה מעלה גרה.

ולעומקו של מקרא ירמזון אֵלֶיךָ
מִלֵּיאָ לַמֶּאֱמָר חז"ל אל תקרי
וְנִטְמַאתֶם בִּם אלא וְנִטְמַתֶּם בָּם.
שהאוכל טריפות אפילו יש בו תורה,
הרי הוא בכלל הטמאים, שאינם
מפריסי פרסה, וגם התורה שבו אזלא
בתר טומאתו ומתקיים בו וְנִטְמַתֶּם בָּם.
ומכל מקום הם יִקְרְאוּ סִימְנֵי טַהֲרָה,
אע"פ שאין לו אלא אחד מהם, שאם
יתן לב לשוב באחד מהם, הרי הוא מיד
נחשב טהור לפני ה'.

ועוד בענין הַגְּמֵל. כל מפרסת פרסה
ושוסעת שסע, מובא בדעת זקנים
מבעלי התוספות, למעוטי גמל
שפרסותיו סדוקות מלמעלה, ומלמטה
הם מחוברות. וגמל היינו גמילות
חסדים, וגמ"ח ללא תורה ללא גרה
אינו מספיק לטהר. וכן דרשו בגמרא
(ברכות ה:): על הפסוק בחסד ואמת
יכופר עוון, שכל העוסק בתורה
(תורת חסד על לשונה) ובגמילות
חסדים, מוחלין לו כל עוונותיו. ובודאי
כפרתו מושלמת כשעוסק בזה ובזה.

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

טְמֵאִים הָמָּה לָכֶם. (יא, כח')
המה לכם. כתיב המה ולא כתיב הם.
שהתיבה המה נקראת מכל צד,
מתחילתו לסופו ומסופו לתחילתו.
לומר לך שאין לכם שום צד של
היתר בהם כלל.

***

ו דגחון חצי התורה באותיות

כָּל הַזֵּה עַל-גַּחֹן. (יא, מב')

גחון, ו' גדולה. והיא חצי התורה
באותיות. חצי התורה הראשון לפני
ה-ו', וחצי התורה השני אחרי ה-ו',
וה-ו' הגדולה בתווח.

ועל דרך המוסר יְדַרְשׁ: לומר לך
שהתורה נתנה בענוה לענוים ע"י
הענו:

ניתנה בענוה, על הר סיני הנמוך
מכולם,

וניתנה לענוים, שנאמר **ואתם המעט**
מכל העמים שממעטין עצמכם לפני,
וניתנה על ידי ענו הוא **משה רבנו**
הענו מכל האדם אשר על פני האדמה.

ואת-הארנבת כִּי-מַעֲלַת גְּרָה הִוא
ופרסה לֹא הִפְרִיסָה
ואת-החזיר כִּי-מִפְרִיס פְּרָסָה הִוא
ושסע שסע פְּרָסָה וְהִוא
גְּרָה לֹא יִגֵּר (יא, א-ז')

ובשימת לב

בגמל נאמר **מִפְרִיס**. לשון הווה.
בשפן נאמר **יִפְרִיס**. לשון עתיד.
ובארנבת נאמר **הִפְרִיסָה**. לשון עבר.
ויש ליתן טעם להבדלים הנ"ל,
ולומר. שסימני טומאה אלו הן בטבע
הבריאה מששת ימי בראשית, ואינן
ניתנות לשינוי. ואין ההלכה בהן
משתנה לעולם. ומעולם היה כך ולכן
כתיב **לא הפריסה**, ולעולם יהיה כן
ולכן כתיב **לא יפריס**.

וכן בחזיר כתיב לא יגר. שאף על פי
שלעתיד לבא עתיד לחזור להיות
מותר, כי אז יגר, (והביאו אזה"ה הק'
בשם רבינו בחיי בשם התנחומא), מכל
מקום בימינו מיהא לא יגר כלל עד
אחרית הימים. ולפי הנזכר לעיל, שלא
יגר שלא יגרור אחריו קדושה כי אם
טומאה.

***

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

והייתם קדושים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי. (יא, מה')

ברש"י, הַמְעֵלָה ולא המוציא כי מְעֵלָה היא גבייהו. זו היא מעלתם, שלא יאכלו איסורים. ותימה, וכי אכילה גשמית היא מעלתם ועל מנת כן הוציאתם ממצרים ועשה להם כל הנסים וכו'.

אלא י"ל, שהמעלה האמיתית היא קבלת התורה וכניסתם לארץ הנכספת. ומדריגה זו ישיגו על ידי זהירות ממאכלים האסורים שעלולים להביאם לידי "ונטמתם במ" ונטמתם במ, ואז אין הם יכולים להשיג מעלתם בתורה. יוצא איפוא שאכן, מניעת המאכלים האסורים היא מעלתם הרוחנית. ועוד, שעל ידי זה הארץ לא תקיא אותם ולכן היא גם מעלתם לגבי הארץ הרוחנית.

ועל פי הסוד, המעלה אתכם מארץ מצרים. אחד משמות ע"ב היוצאים מן הפסוקים ויע ויבא ויט [שמות י"ד יט-כא'] הוא עלו. ולפי מה שסידרו רבותינו ע"פ הזהר הק' את שמות ע"ב ביושר מעל תיבות פרשת ציצית, עלו הוא השם הק' המכוון כנגד המלה

ומדוע תִּלְמַד הו' הגדולה על ענווה, כי היא ו' של גחון, המושפל עד עפר.

ופירש"י הולך על גחון. זה נחש, ולשון גחון, שְׂחִיָּה, שהולך שָׁח ונופל על מעיו. אם כן, לכאורה היתה ה-ו' צריכה להיות קטנה, שבאה ללמדנו על הענוה. ומדוע היא גדולה מכל האותיות.

אלא לומר לך, שהמידה היחידה שיכולה להיעשות בַּגְּדָלוֹת היא מידת הענוה, שאין לה שיעור למעלה. ככל שיהיה יותר בענוה כן שבח הוא לו. וככל שישפיל עצמו, כן ייטב לו. לכן ו דגחון גדולה.

ועל דרך הצח יאמר:

גחון, חצי התורה באותיות. ח' מכאן ו-ן' מכאן, והן אותיות חן. לרמז על מה שכתוב וְלַעֲנוּיִם יָתֵן חֵן. (משלי ג, לד').

***

כִּי | אֲנִי ה' הַמְעֵלָה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם לְהֵלֵךְ לְכֶם לְאֱלֹהִים

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

פרשת פרה

לענין מדוע נקראת החוקה

חַקַּת הַתּוֹרָה.

יש ליתן טעם מדוע יקרא הכתוב לחוקה זו חַקַּת הַתּוֹרָה ולא חקת הפרה או חקת הטהרה.

והאור החיים הק' הטעימנו בזה צוף דבש אמרי אֵל, כלשונו.

וסיכום דבריו שעל ידי קבלת התורה נבדלנו מן העמים, ונעשינו חטיבה של קדושה עליונה לגבי טומאה וטהרה, מה שאין כן אצל אומות העולם שאין מטמאין באהל.

ומאחר ונסבבה חקת הטהרה מחקת התורה, לכן קרא לחקת הטהרה חַקַּת הַתּוֹרָה.

ובדרך רמז הוסיף שאם יקיימו מצוה זו של חקת הטהרה, מעלה עליהם הכתוב כאלו קיימו חקת התורה אשר צוה ה'.
עד כאן סיכום פירושו של האוה"ח הק'.

מצרים. [יאה עלו הם השמות הקדושים המכוונים כנגד התיבות מארץ מצרים וכאמרו על דרך הצח: יאה היא להם עלייתם ממצרים].

הוא השם הק' עלו, המסייע לכל אדם מישראל הרוצה לראות עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, להשיג מבוקשו.

ועוד י"ל, לסמיכות הפסוקים בסוף הפרשה, והתקדשתם והייתם קדשים וגו', ולא תטמאו את נפשתיכם וגו', המעלה אתכם מארץ מצרים וגו' והייתם קדשים וגו', זאת תורת הבהמה והעוף וגו', להבדיל בין הטמא ובין הטהור וגו'.

כאן רמז הכתוב על הקשר בין הבהמות הטהורות ויציאת מצרים. כאמרו, כשם שבבהמות והחיות המפריסה פרסה ומעלה גרה היא הטהורה וכו', כמו כן ביציאתכם מבהמיות מצרים, ובעלותכם ממנה, לקבל תורה ומצוות, על ידי כך אתם נטהרים. שנאמר המעלה אתכם מארץ מצרים. המעלה אתכם מטומאה לטהרה, ממ"ט שערי טומאה למ"ט שערי קדושה וטהרה, עד הגיעכם לחמישים שערי בינה במעמד קבלת התורה.

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

אֲשֶׁר אֵין-בֶּה מוֹם, אֲשֶׁר לֹא-עֲלָה עָלֶיהָ עֵל. אם אין בה מו"מ והוא משא ומתן בלימוד, הרי שלא עלה עליה עול, שלא קבל על עצמו עול תורה.

וַנִּתְּתֶם אֹתָהּ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁלִּמְדַתֶּם עִם חֵידוּשֵׁיהֶּ, אֶל אֶלְעָזָר, וְכֹאמְרוּ אֵל-עֹזֵר, לבקש ממי שהחכמה שלו שיעזור ללומד בפירושה.

הַפְּתִיחַ, הוּא הַלּוּמַד הַמְּשַׁרֵּת לַפְּנֵי ה', וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶת הַתּוֹרָה עַל חֵידוּשֵׁיהֶּ, אֶל מַחֲזִיק לְמַחְנֶה כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ בְּעֵת הַמְּכַנְּסִים פְּנֵי, לְהִיּוֹת נַחֲלַת הַכֹּלֵל.

וְשָׂחַט אֹתָהּ לְפָנָיו. כשולחן הערוך לפני הסועדים.

וְהִזָּה אֶל נֶכַח פְּנֵי אֶהֱל מוֹעֵד מִדְּמָה שֶׁשֶׁבַע פְּעָמִים וְהוּא כִּנְגַד שֶׁבַע שָׁנִים שֶׁתְּלִמִּיד יוֹשֵׁב עַל לִימוּדוֹ בְּהַתְּמָדָה וְאֵין אֹרֵר שֶׁל גִּיהֵנוּם שׁוֹלְטַת בּוֹ, כְּסִלְמַנְדְּרָא הַזֹּאת שֶׁאֵין הָאֹרֵר שׁוֹלֵט בָּהּ. [חִגְיָגָה כֹּז. וְרַש"י שֵׁם].

וְשָׂרְף הַכּוּוֹנָה יִלְמַד בְּאֵשׁ קֹדֶשׁ שֶׁל הַלִּימוּד. וְלִמְפָּרַע נִקְרָא וּפְרָשׁ בְּשִׁפְתָיו אֶת לִימוּדוֹ, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצִיאֵיהֶם בְּפֶה. (עִירוּבִין נְד.)

ולעומקו של מקרא נראה להוסיף על דרך הרמז והדרש, לומר שתּרמוז הפרשה ללימוד התורה.

כדכתיב **זֹאת הַתּוֹרָה אֲדָם פִּי-יָמוֹת בְּאֶהֱל (יט,יד),** ודרשו (זהר חדש ספרא תַּנְיָנָא) **אֵין הַתּוֹרָה מִתְקַיְמָת אֶלָּא בְּמִי שֶׁמְמִית עֲצָמוֹ עָלֶיהָ וּפִירוּשׁוֹ שֵׁם דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵיָתָא לְשִׁמָּה.**

ואשר על כן נאמר חקת התורה ולא חקת הפרה. ותדרש הפרשה כמין חומר ללימוד התורה:
וַיִּקְחוּ אֵלֶיהָ, כְּנֹאמֵר כִּי לִקַּח טוֹב נִתְּנִי לָכֶם, תּוֹרַתִּי אֵל תְּעוֹזְבוּ, וַיַּחְדְּשׁוּ בָּהּ חֵידוּשֵׁי תּוֹרָה, אַע"פ שֶׁהַכֹּל נֹאמֵר לָךְ מִסִּינַי, לָכֵן נֹאמֵר וַיִּקְחוּ אֵלֶיהָ.

פְּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה יִרְמוֹז לַפֶּשֶׁט רִמְזוֹ, דְּרַשׁ וְסוּד.

פְּרָה נוֹטְרִיקוֹן פֶּשֶׁט רִמְזוֹ, אֲדָמָה יִרְמוֹז לְדְרַשׁ, הַמְּדָמָה מִלְתָּא לְמִלְתָּא,

תְּמִימָה, יִרְמוֹז לְסוּד, שֶׁהַסוּד מְאַחַד כָּל הַקְּצוּוֹת, וְעוֹשֶׂה הַכֹּל אֶחָד, וְהַתְּמִימוֹת מוֹרָה עַל אַחַדוֹת הַקְּצוּוֹת. כְּסוּד שֶׁמֶע יִשְׂרָאֵל וְגו' אֶחָד.

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

ולהמשך הדרשה על לימוד התורה: וְלָקַח הַכֹּהֵן הוּא הַלּוֹמֵד מֵאַהֲבָה, עֵץ אֲרָז הֵן הַהֲלָכוֹת אֲשֶׁר נְטוּעוֹת כְּאַרְזִים עֲלֵי מַיִם. וְאַזּוּב הֵם סְפָרֵי הַמוֹסֵר הַמְלַמְדִים כִּי־צַד לְהִתְנַהֵג בַּעֲנוּהַ כְּאַזּוּב. וְשָׁנֵי תוֹלְעֵת הִיא הַהֲתַמְדָּה כְּפִי שֶׁאִמְרוּ שֶׁלּוֹמֵד שְׁבַע שָׁנִים עַד שִׁיּוּצָאת תוֹלַעַת מֵאֵשׁ לִיְמוּדוֹ הַנִּקְרָאת סַלְמַנְדְּרָה. וְהַשְּׁלִיף אֶל תוֹף שְׁרֵפֶת הַפָּרָה, וַיְבַלּוּ אֶת כּוֹלֵן בְּלִימוּדוֹ.

וְכַבֵּס בְּגָדָיו. בְּגָדָיו הֵם חִידוּשָׁיו שְׁבֵהֵם הוּא מֵתֻלְבָּשׁ, יְהִי מְלוֹבְנִים לֹא רַבֵּב. וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמַיִם, בְּשָׂרוֹ הוּא מֵה שְׁמַתַּחַת לְלִבּוֹשׁ וְהוּא עוֹמְקָה שֶׁל תוֹרָה, וְאַחֵר יָבוֹא אֶל הַמִּתְנַהֵג, כְּפִי שֶׁאִמְרוּ אֲשֶׁר־מִי שֶׁבֹא לְכֹאֵן וְתַלְמוּדוֹ בִּידוֹ.

וְטָמֵא עַד הָעָרֵב.

טָמֵא בְּגִימַטְרִי' נ', עַד הָעָרֵב עַד שִׁיתְקִיִּים בּו' וְהָעָרֵב נָא". כְּלוֹמֵר, עַד שִׁיִּגִיעַ לְשַׁעַר הַחֲמִישִׁים שֶׁל "וְהָעָרֵב נָא".

וְעוֹד, שְׁלֵא יִסְתַּפֵּק בְּנ' שְׁעָרִים אֵלֶּה, אֵלֶּה יִשְׁאַף לְנ' שְׁעָרִים וְאַחַד. וְאֲשֶׁר עַל כֵּן מְבַקְשִׁים וְהָעָרֵב נָא".

אֵת עֵרָה וְאֵת בְּשָׂרָה וְאֵת דְּמָה עַל פְּרָשָׁה, הֵם אַרְבַּע חֲלָקֵי הַלִּימוּד, פֶּשֶׁט רִמּוֹ דֵרֶשׁ סוּד.

אֵת עֵרָה הוּא הַפֶּשֶׁט הַנִּגְלָה לְעֵינַי כֹּל. וְאֵת בְּשָׂרָה הוּא הַסוּד הַחֲבוּי מֵתַחַת הַפֶּשֶׁט הַנִּגְלָה.

וְאֵת דְּמָה הוּא הַדֵּרֶשׁ, עַל דֶּרֶךְ הַצַּחַת, כְּכַתוּב וְאָף אֵת דְּמָכֶם לְנַפְשֵׁיכֶם אֲדַרְשׁ,

עַל פְּרָשָׁה, הוּא הַרְמֵז הַפּוֹרֵשׁ מִן הַפֶּשֶׁט מִן הַדֵּרֶשׁ וּמִן הַסוּד, וְרוֹמֵז עַל פִּירוּשָׁם.

וְהֵם, אַרְבַּעַת חֲלָקֵי הַפְּרִד"ס, מְעוּרִים זֶה בְּזֶה וּמְלִוִּים זֶה לְזֶה, כְּסוּד הַכְּרוּבִים בַּעַת אֲשֶׁר עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוּם, כְּכַתוּב כְּמַעַר אִישׁ וְלִיּוֹת. (מַלְכִים א, ז, לז')

כְּמַעַר אִישׁ כֵּן יִהְיֶה לִיְמוּד הַתוֹרָה בְּכִלּוּתָהּ כְּאִישׁ הַמְּעַרָה מְכֻלֵּי לְכֻלֵּי, מִפֶּשֶׁט לְרִמּוֹ וּמִרְמֵז לְדֵרֶשׁ וּמִדֵּרֶשׁ לְסוּד.

וְלִיּוֹת, שִׁיחִיו הַפִּירוּשִׁים לְיִתְתֵן זֶה לְזֶה, (כְּפִירוּשׁ הַרְלֵב"ג שֶׁם), כְּכַתוּב (מְשָׁלִי א') כִּי לְיִתְתֵן זֶה הֵם לְרֵאשִׁיף.

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

בחסד ואמת יכופר עוון שכל העוסק בתורה מוחלין לו כל עונותיו.

וְכַבַּסְתָּ הָאֵסֶף אֶת אֶפְרַיִם אֶת אֶתְרֵי הַפְּרָה אֶת בְּגָדָיו, שֶׁהָאוֹסֵף אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַנֶּאֱמָרִים בִּישִׁיבָה, כְּמַלְכֵן אֶת בְּגָדָיו וּלְבוּשׁוֹ לַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבֶּא.

וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב עַד שְׂיַעֲרֵב הַלִּימוּד עַל לִוְמָדָיו, כְּנ"ל, בְּטַמ"א שְׁעָרִים הֵם חֲמִישִׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה.

וְהִתְתָּה הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְסֹדֶר לִימוּד זֶה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגְרַם הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם, לְחֻקְתָּ עוֹלָם.

וְלִגְרַם הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם, הִיא הַנִּשְׁמָה הַק', הַגְרָה בְּתוֹכְנוּ עַד עַת פְּקוּדָה.

לְחֻקְתָּ עוֹלָם. שְׁעַל יָדֵי כֵךְ יַעֲיֵד רַבּוֹן הָעוֹלָמִים עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הֵן עַל פְּנִימֵי חֻקְתֶּיךָ חֻמְתֶּיךָ נִגְדֵי תְּמִיד (יִשְׁעִיהַ מַט, טז).

וְכַמְדַּרְשׁ רַבָּה (שֶׁה"ש פ'ר' ח'), מֵאֵי חֻמְתֶּיךָ נִגְדֵי תְּמִיד, כְּשֵׁם שְׂאֵי אֶפְשָׁר לֹא לְאָדָם לְשַׁפֵּחַ כְּפֹת יָדָיו, כֶּךָ וְאֲנֹכִי לֹא אֶשְׁפָּחָךְ. לְחֻקְתָּ עוֹלָם, לְעוֹלָם הַזֶּה וּלְעוֹלָם הַבֶּא.

וְהַשְׂרֵף אֹתָהּ. יְדַרְשׁ שְׂרֵף מִלְשׁוֹן רַפְיוֹן. מִי שְׂרָפוּ יָדָיו בְּדַבְרֵי תּוֹרָה, יַעֲשֶׂה כְּסֹדֶר הָאֵמֹר כְּדֵי לְהַתְחַזֵּק, יְכַבֵּס בְּגָדָיו בְּמֵיִם וְרִחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמֵיִם וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב, וְיַחֲזוֹר לְהַמִּית עֲצָמוֹ בְּאֵהֲלָהּ שֶׁל תּוֹרָה עַד שִׁיתְקִיִּים וְהָעֶרֶב נָא, כְּאֵמֹר.

וְאֵסֶף אִישׁ טְהוֹר הֵם הַתְּלִמִּידִים הַטְהוֹרִים, אֶת אֶפְרַיִם הַפְּרָה אֶת כָּל הַחִידוּשִׁים שְׁנוֹתָרוּ מִלִּימוּד הַתּוֹרָה הַק' בְּאֵשׁ קֹדֶשׁ, וְהִנִּיתָ מְחוּץ לְמִחְנֶה וּפִיץ אֶת הַתּוֹרָה הַק' בְּרַבִּים כְּעֵין יְפוּצוֹ מְעֵינֹתֶיךָ חוּצָה.

בְּמִקּוֹם טְהוֹר, זֶה יִהְיֶה לְנַחַת רוּחַ בְּעוֹלָם עֲלִיוֹן, הוּא הַמִּקּוֹם הַטְהוֹר. וְהִתְתָּה לְעֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל סֹדֶר לִימוּד זֶה יִהְיֶה לְמִשְׁמֶרֶת, וְהִינֵנוּ דְאֵמְרוּ תּוֹרָה מְגַנָּה וּמִצְלָא. מְגִינָה עַל לִוְמָדִיהַ וּמִצִּילָתָם.

לְמִי נִגְדָה לְטַהַר אֶת הַלּוֹמְדִים כְּמוֹ מִי מְקוּהַ טְהוֹרָה, חֲטָאֵת הוּא לְחֲטָאָם וּלְזַכָּכָם.

חֲטָאֵת הוּא, לִימוּדוֹ יִהְיֶה לוֹ כְּקַרְבֵן חֲטָאֵת לְפָנָי ה', כְּמוֹ שְׁנֵאֵמַר (בְּרַכּוֹת ה.).

לעומקו של מקרא שמיני-פרה

מאפטא שכאשר בצירופי שם ה' האות י' קודמת לאות ה' והאות ו' קודמת לאות ה' הרי זה מורה על שפע רחמים מן השמים. ומתאימים הדברים לפירוש רש"י בתחילת שמיני: **ויהי ביום השמיני**. שמיני למלואים, הוא ר"ח ניסן, שהוקם המשכן בו ביום ונטל י' עטרות השנויות בסדר עולם, ואחת מן העטרות כמובא שם [ופירטם הרא"ם] היא **עטרת השמחה של מעשה בראשית**. ככתוב: **ישמחו השמים ותגל הארץ**. ובזה נקשרו ג' ענייני **דיומא**: שמחת **פרישת שמיני**, שמחת **פרישת פרה** שאין שמחה כשמחת הטהרה וטהרתה של תורה, ושמחת **ברכת חדש ניסן** כפי השם המכוון אליו. ומובא בשם האר"י הק' ז"ל לכוונו בברכת מוסף של ר"ח, בשילוב עם שם אה"ה כזה: יאהויהה כמובא במרבית הסידורים, ויש המכוונים אותו כבר בברכת החדש הבאה עלינו לטובה.

ולית מילתא דלא רמיזא באורייתא, וכפי שאמרו חז"ל (ברכות טז תוס' שם) על סמיכות הפסוקים מה-ט'בו אהליה יעקב פנהלים נטיו וגו'. (במדבר כד, ה').

מדוע נסמכו **נחלים לאהלים** לומר לך מה נחלים מעלין את האדם **מטומאה לטהרה**, אף **אהלים של תורה** מעלין את האדם **מכף חובה לכף זכות**.

ואשר על כן קשר הכתוב את טהרת הפרה לטומאת אהל עד שדרשו חז"ל, אדם כי ימות באהל, באהלה של תורה. שאהל התורה מטהר את האדם, ומעלהו מכף חובה לכף זכות.

***

מברכין חדש ניסן

על פי הזהר הק' וכתבי האר"י ז"ל שם השם השולט בחדש ניסן הוא שם השם ככתבו וכסדרו יהו"ה היוצא מראשי התיבות של הפסוק [תהלים צו,יא] **ישמחו השמים ותגל הארץ והוא חדש של שמחה ורחמים כפי המובא בספ' הק' והביאו ה"אוהב ישראל"**

בכל ענייני הקונטרס ניתן לפנות

לטל': 052-7675895

גור-אריה צור

מודיעין עילית

ניתן להצטרף לתפוצת מייל

דוא"ל:

leshem895@gmail.com